

POSTANOWIENIE

28 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 28 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku M. P.

z udziałem M. K. s. W., S. K. T. K., J. S., B. W., W. W., M. K. s. M., A. S., K. S., B.
K., A. P., B. S., M. D., M. C., A. B., M. S. F., D. K.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej M. P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z 19 września 2023 r., III Ca 751/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania A. S. tytułem kosztów postępowania kasacyjnego 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia wnioskodawcy do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy M. P. od postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 19 września 2023 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisu, na tle którego ono powstało i przedstawieniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 listopada 2024 r., I CSK 1498/24).

Natomiast oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że strona musi przedstawić dokładny wywód, na czym - jego zdaniem - polega oczywista zasadność skargi w danej

sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Innymi słowy, skoro przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie strony, że skarga jest oczywiście uzasadniona, to powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 listopada 2024 r., I CSK 2465/24).

Zdaniem skarżącego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania był uzasadniony „gdyż w związku z naruszeniem przez Sąd I instancji oraz Sąd II instancji przepisów postępowania doszło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, a przez to nierozpoznanie istoty sprawy, w szczególności z uwagi na fakt, iż Sąd Okręgowy bezpodstawnie oddalił wniosek dowodowy złożony przez M. P. o przesłuchanie świadka S. S.”

Jednocześnie według autora skargi kasacyjnej „w sprawie istnieje istotne zagadnienie prawne o charakterze proceduralnym, wymagające rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, a polegające na wyjaśnieniu istnienia zasady współdziałania podmiotów w postępowaniu nieprocesowym w miejsce zasady kontradyktoryjności, istniejącej w postępowaniu procesowym i wskazanie, jakie czynności może podjąć Sąd orzekający w sprawie o zasiedzenie przy udziale profesjonalnych pełnomocników, a także na wyjaśnieniu kwestii wniosków dowodowych składanych w trybie art. 381 k.p.c., w sytuacji gdy orzeczenie stwierdzenia zasiedzenia nieruchomości mg charakter deklaratoryjny, wnioski dowodowe nie powodują przewłoki postępowania, zaś M. P. nie mógł złożyć przedmiotowego wniosku dowodowego przed Sądem I instancji, bowiem wnioskodawca nie posiadał wiedzy o S. S. mającym istotne informacje na gruncie niniejszej sprawy, zaś gdy powziął informację o powyższym świadku, złożył przedmiotowy wniosek z uwagi na fakt, iż

S. S., który wykonywał prace na spornej nieruchomości, posiada kluczowe informacje, zaś M. P. skorzystał z przysługującego mu instrumentu prawnego uregulowanego w treści art. 381 k.p.c.”

Ponadto według skarżącego „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne wymagające wykładni przepisów prawa materialnego przez Sąd Najwyższy, a polegające na wyjaśnieniu, czy akcentowana w orzecznictwie i doktrynie konieczność zmanifestowania posiadania ponad przysługujący udział dotyczy również sytuacji kiedy osoba niebędąca współwłaścicielem nabywa nieformalnie udział we współwłasności i w ramach tego udziału używa całą nieruchomość, a dopiero potem dokupuje umową notarialną pozostały udział od prawnego właściciela, będąc już w posiadaniu nabywanej realności.”

Odnosząc się do sygnalizowanej przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy wskazać, że na podstawie art. 381 k.p.c. Sąd Okręgowy pominął zgłoszony przez skarżącego w toku postępowania apelacyjnego dowód z przesłuchania w charakterze świadka S. S. Sąd podkreślił, że z art. 381 k.p.c., wynika, iż sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Przepis ten ma wyraźnie charakter dyscyplinujący strony procesowe, zobowiązując je do przedkładania wszystkich posiadanych dowodów w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, pod rygorem możliwości ich pominięcia w instancji odwoławczej, co ma zapewnić realizację ważnych zasad procesowych, tj. koncentracji dowodów i sprawności postępowania.

Skuteczność zgłoszenia przed sądem drugiej instancji nowego dowodu - na podstawie art. 381 k.p.c. - uzależniona jest od wykazania, że strona nie mogła go powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, albo że potrzeba jego zgłoszenia wynika później. Samo twierdzenie strony, że dowód nie był jej znany na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, nie jest wystarczające. Strona powinna zatem przynajmniej uprawdopodobnić wystąpienie okoliczności, o których mowa w art. 381 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2002 r., sygn. V CKN 721/00, LEX nr 53276). Wymogowi temu nie sprostał skarżący, ponieważ

domagając się dopuszczenia w postępowaniu apelacyjnym dowodu z zeznań świadka S. S. ograniczył się jedynie do twierdzenia, że dopiero po złożeniu apelacji dowiedział się, że świadek ten pracował przy prowadzeniu instalacji kanalizacji gminnej i na prośbę J. B. wykonał również odwodnienie nieruchomości, której dotyczy wnioszek. Twierdzenie to nie zostało jednak w żaden sposób uprawdopodobnione, a tym samym brak jest podstaw do przyjęcia, że wnioskowany dowód nie mógł zostać powołany w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji.

Jednocześnie z uzasadnienia skargi wprost wynika, że jej autor podważa dokonaną przez Sąd odwoławczy ocenę dowodów oraz poczynione na ich podstawie ustalenia faktyczne, co jest w świetle art. 398³ § 3 k.p.c. i art. 398¹³ § 2 k.p.c. niedopuszczalne. W myśl art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Oznacza to, że spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie wchodzi w rachubę podczas postępowania przed Sądem Najwyższym, który - zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. - jest związany ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Z uwagi na ograniczenia wynikające z powołanego przepisu, oczywista zasadność skargi kasacyjnej nie może być oparta na kwestionowaniu ustaleń faktycznych i oceny dowodów, dokonanych przez sądy powszechne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 czerwca 2024 r., I CSK 2755/23, postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2020 r., IV CSK 136/20 i z 11 lutego 2021 r., IV CSK 217/20).

Nie można zatem przyjąć, że skarżący wypełnił obowiązek wykazania oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przechodząc do sygnalizowanych przez skarżącego zagadnień prawnych, należy wskazać, że przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o charakterze prawnym nie zaś faktycznym albo wynikającym z twierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, a którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla

rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Rozstrzygnięcie, które ma zapaść w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej ma przyczynić się do rozwoju myśli prawniczej, więc przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne nie może być kazuistyczne, lecz wymaga się aby było sformułowane w sposób ogólny, abstrakcyjny, mający znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także i innych podobnych; powinno być sformułowane w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów. Takich wymagań przedstawione przez skarżącego zagadnienie bez wątpienia nie spełnia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 kwietnia 2021 r., I CSK 672/20).

Odnosząc powyższe uwagi do pierwszego sformułowanego w skardze kasacyjnej pytania, należy dostrzec, że nie ma ono charakteru istotnego zagadnienia prawnego o dużym wpływie na rozwój myśli prawniczej i mającego abstrakcyjnych charakter, a przez to kwalifikującego się do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Pytanie to odnosi się bowiem do okoliczności faktycznych tej konkretnej sprawy i nie ma wpływu na rozwój ani judykatury ani jurysprudencji. Problem przedstawiony w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w istocie dotyczy zastosowania art. 381 k.p.c. w okolicznościach faktycznych rozpoznanej sprawy. Ta sama kwestia została z resztą podniesiona w ramach oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, co powoduje wewnętrzną sprzeczność skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08 wyjaśnił bowiem, że powoływanie się na oczywistą zasadność skargi i konieczność dokonania wykładni prawa lub rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego wzajemnie się wyklucza. Taki sposób konstruowania skargi kasacyjnej jest pozorowaniem występowania w sprawie okoliczności publicznoprawnych, w oparciu o które Sąd Najwyższy dokonuje oceny na podstawie art. 398⁹ k.p.c.

Co się tyczy drugiego z sygnalizowanych zagadnień prawnych należy uznać, że w sprawie niniejszej wyjaśnienie wskazanych przez skarżącego wątpliwości nie miałyby bezpośredniego wpływu na rozstrzygnięcie z uwagi na podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że brak było

podstaw do przyjęcia, że działka objęta wnioskiem znajdowała się w samoistnym posiadaniu J. B. począwszy od 1975 r., tj. od chwili zawarcia nieformalnej umowy sprzedaży, a następnie w 1981 r. została przekazana w samoistne posiadanie wnioskodawcy. Jak wykazało postępowanie dowodowe przedmiotem nieformalnej umowy sprzedaży nie był udział w ówczesnej działce [...], ale jej fizyczna część odpowiadająca późniejszej działce [...]. Umowa ta nie stanowiła zatem podstawy wejścia w posiadanie działki [...] przez J. B. Z ustalonego stanu faktycznego wynikało, że ani J. B., ani wnioskodawca, nie wykonywali na przedmiocie sporu żadnych aktów posiadania, które mogłyby świadczyć o tym, że teren ten traktują jak swoją własność. W takich okolicznościach nie można mówić o samoistnym posiadaniu nieruchomości prowadzącym do zasiedzenia - nieobjętego umową notarialną z 8 grudnia 1993 r. - udziału w wysokości 1/2 części. Zatem treść przedstawionych przez skarżącego wątpliwości pozostaje bez związku z ustaleniami faktycznymi. Wobec powyższego nie można przyjąć, że przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania została w sposób właściwy wykazana.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c., z uwzględnieniem zgodnie z § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

M.L.

[a.ł.]

